

dit verbonden, el in overeen- roeger in zulke a gedaan.

natuurlijk in woord over het asie, waarna rdt toegekend, deld van bla. ons in onze r. Ruizer is assie dat dit tgen Art. 27 ar tegen een wat dan met alvin wordt

even, dat de oppervlakkig een wijziging, die — werd de H. Schrift wijz indeljk bond der ge- teeketigend g is met de trefst, ontken tswaakte arti- hadden kon- zagt:

taten op te be- de H. Schrift Confessie — in — niet op een nuen worden d door Guido voor een con- vatellier for- genlijk al heel en tot immers en bevindt: heden ons sym- bolische wijzig- liden, dat is loofs geboren st ontlaarden: ding van het m, die op 't licker verstaan- e.

op: e beweren dat t de geluk- spreken dat ze En dat laatste goeden grond

ut dan er op arische Kerk- denkeelden dit stuk van en die, wel strijd te zijn, men.

voel arbeid nkbaar. Niets dan wanneer verklariden, dat hun be- k al zou dit ft dit rapport e zaak selve, re helderheid

H. H. K. «Comité tot en Vrede». Met beleeft angder zaak, om het stuk

de aandacht m, de vader a, indien er wereldliagen dreigen om der wille en geloovig van Zijn oor-

egen behan- hebben wij, paar tegen- hegeen wij a, zeggende: ods over de ende massa d heeft toch len over de en wet ver- nen wij nu rdeelen, die Wij zeggen: ht geloovige ht voor de flootemassa eel wij den en Christus wij die oor- wij van die j gebleven? van nature wij kinderen leven, is het Die zonde us eenmaal ekt te ook it; worden knechten er ons minder e tijdelijk en ds omkomt, des Heeren

ven-naaste, ten verloren zijn in Zijn dwingt en in Abraham oorlogswce

zuchtende en verkijvende volken van dezen tijd.

Doch er is nog een tegenwerping te maken. Ze is deze: hoe zal God om Zijn ziele de anderen sparen? Want, zoals wij reeds zeiden, ook Zijn volk is zoo veelvuldig met de zonden der wereld besmet geworden, en dat geenszins alleen in het verborgen van het hart, neen, maar ook naar buiten openbaar.

Dit is nu wel waar, maar al te waar. Maar toch neemt dit niet weg, dat de Heere hen niet beschouwt onder hetzelfde gezichtspunt als hen die Hem gansch niet kennen. Zie maar hoe de Heere Lot, waarbij niet van de ongerechtigden van Sodom onbesmet gebleven, zie Gen. 19: 8; geenszins toelaat met Sodom om te komen. De stad werd niet gespaard, en dit omdat er te weinig lieden als Lot waren, al waren dan ook dezen niet geheel onbesmet gebleven. Want het gaat er hier ten slotte om, wat het *beginfel* des levens is. Het is ten slotte het beslissende hier, aan welke tijde wij staan.

Wij eindigen daarom met de geloovige verwachting, dat de Heere de Onveranderlijke is, en Die Zijn Woord gegeven heeft, niet maar om het te weten, maar tot onze verbetering, leering en troost, de nu nog versmeltende volken nog sparen zal, zoo niet om hen zelf in het algemeen, dan toch om het getal der rechtvaardigen, d. i. der kinderen des Heeren in hun midden.

Wij stamelen, meer niet, — wij hebben niet dezelfde geloofskracht als onze vader Abraham, de vader der geloovigen, maar toch, wij stamelen: wij willen gaarne ons door dien geloofsbeld, die in zijn bidden Gode behaagde, tot eere onzes Gods, laten leeren; wij stamelen *dezen* geloofsbeld het na: «Zult Gij, o Heere, — hoewel Gij in al Uw doen rechtvaardig en onkreukbaar zijt! — zult Gij ook den rechtvaardige met den goddelooze ombrengen? Zult Gij de volken niet sparen om het getal der rechtvaardigen dat nog onder hen woont? Het zij verre van U, zulk een ding te doen, te doodden den rechtvaardige met den goddelooze! Dat de rechtvaardige met den goddelooze; verre zij het van U! Zou de Rechter der gansche aarde geen recht doen? Waarlijk, uit ons zelden zouden wij zoo stoute taal niet durven spreken. Doch wij zien hier dat ze — mits niet in stoutheid gesproken, maar met een geloovig hart, en dat ook beilijgig heeft als Abraham voor de Majesteit Gods — Gode wel behaagt, en voor Hem van kracht is. Laat ons dan de genade en de goedheid, die hier ons bekend gemaakt wordt als bij den Heere aanwezig voor Zijn volk, en om Zijn volk voor de wereld, toch niet, beter wetend, vermaden, maar in kinderlijke verwachting erkennen, aangrijpen, en in allen eenvoud er voor danken.

Misschien zal hietgeen nog ten slotte ingebracht worden, dat toch wel in dezen tijd het gebeurd zal zijn, dat rechtvaardigen te samen met goddeloozen gesneveld zijn of op andere wijze omgekomen.

Hierop zij dit geantwoord. Als wij den Naam, de sterkte des Heeren, Zijn kostelijk Woord, dat ons tot een kracht ontzet, niet gegeven is, niet aangrijpen, doen wij hierin den Heere diep onrecht aan. Er ligt in een vermaden van Zijn heerlijkheid, waarop wij mogen steunen. Zijn Naam, d. i. Zijn openbaring, is toch een sterke toren waarheen de rechtvaardigen loopen en in een hoog vertrek gesteld worden, veilig en verborgen in allen nood en tegen alle gevaar. Maar wanneer nu van dat heil, dat de kinderen Gods hebben, geen gebruik gemaakt wordt, de sterkte des Heeren niet wordt aangegrepen, dan niet vast op vertrouwd en gesteund en op gepeild wordt; in één woord: wanneer op de waarheid van Zijn Woord en den Naam des Heeren niet gerekend en niet gebouwd wordt in onze rampspoeden, dan zullen wij den troost daarvan en de sterkte ook niet ondervinden, en hebben geen grond om uitredding, hulp en bewaring te rekenen, en de Heere doet ons in Zijn ongenoege ondervinden wat wij verwerpen, al doet dit vanzelf de grondverhouding niet te niet, waarin zij, die overigens toch kinderen Gods zijn, tot den Heere staan. Zij mogen omkomen wat dit leven betreft, en om hun ongelooft wij weinig van uitreddingen des Heeren weten, toch, hun deel en eeuwige erve staan vast in den Heere. Het is ook hier: a geschiede naar uw geloof. In Christus hebben wij alles, voor tijd en eeuwigheid. De goddalligheid heeft de belofte voor dit en het toekomstige leven. Maar er wordt zoo weinig geloovig uit deze volheid geleefd. Vandaar dat wij zoo veelvuldig arm onzen weg gaan, en zonder sieraad en heerlijkheid zijn, ja, voor het oppervlakkig ook bij menig wereldling nog ongenstigd afgeten.

Wij mogen ons daarom niet door het gebrekkige in den wandel der andere kinderen Gods laten leiden, maar wij moeten het voorbeeld van het Woord Gods, hier het door den Heere zelf bekoonde voorbeeld van onzen vader en voorganger Abraham, voor ogen houden, en daarnaar onze ziel en onze bede richten, — opdat wij, staande voor den steeds hooger gaanden oorlogsnood, waar wij nog buiten mogen staan, daartegenover den Heere welbehagelijk ons gedragen, en Hem dienen en Zijn Naam groot maken.

Daarom eindigen wij met de geloovige erkentenis, dat in deze voorbeelden van Abraham voor het rechtvaardig ten verdere gedoemde Sodom en Gomorra, ook ons sterke van Gods wege geboden wordt om te bidden en te hopen op verlossing voor de in blinde woede nog immer op elkander losgelaten volken, hoewel er overvloedig oorzaak bij hen en ons is voor de harde oordeelen Gods.

A. M. DIEMANSE.

Leestafel.

C. COOLSMa. J. DE LIEPDE IN ZIJN ERVEN EN WERKEN GESCHETST. Nijkerk, G. F. Callenbach 1917.

Schrijver, redenaar, dichter, komponist, humorist en theoloog, bij afwisseling of tegelijk, was hij rusteloos werkzaam naar de groote verscheidenheid van zijn aanleg. Ook hij was, als Da Costa en Capadose, klein van postuur, een zekere hoekigheid met groote bewegelijkheid verbindende. Zijn echt en open Hollandsch gelaat tintelde van meer zuidelijke levendigheid. Gelijk bij velen anderen, verjoeg een zekere aangeboren nuchterheid ook bij hem de mystiek en tenig dwepen in geenen deele. Hij behoorde tot de karakters, naar wier grondtoon de meesten vruchteloos schijnen te vragen: welke *supplicie* van de natuur, vol verrassingen en oorspronkelijke wendingen, en wier rhythmus nooit iemand in het oer heeft bewaard, om welke reden het evenwel niet ophoudt een rhythmus te zijn. Hij had een scherp oog voor het komische in de wereld en was bij uitstek goddacht. Als hij het outdakte moest hij zijn lachlust botvieren, in weerwil van al de deftigheid die de omgeving tevallig mocht schijnen te eischen. Benepen, afgepaat, berekenend kwamen in zijn woordenboek niet voor. Hij droeg het hart op zijn tong.

De LIEPDE, waar hij, in zijn OUDERE TIJDEN, in diens rijk verlijvendend aanleg, in diens met zijn uiterlijk zoo overeenstemmend innerlijk, den in 1814 geboren en in 1869 gestorven JAN DE LIEPDE tekenen. Toen ik het boek van COOLSMa in handen kreeg, is mijn eerste werk geweest OUDERE TIJDEN, een oorspronkelijk, want ik herinnerde mij, dat mijn leermeester, aan wien ik zooveel te danken heb, daarin ook iets van De LIEPDE vertelt.

Vertelt, zoals hij dat ook van de anderen doet, uit eigen ervaring, want hij had, in zijn ouderlijk huis en ook later toen hij predikant in ROTTERDAM was, hem gezien en gesproken. Had mij die moeite, al is het hernieuwde kennismaking met OUDERE TIJDEN, — tot het schrijven waarvan PIKSON aanleiding vond in wat onze WAGENAAR, niet diens, wat de stof betreft, al te onvriendelijke dissertatie, door BERTS, zoals PIKSON tegus mij eens beweerde, meer geinspireerd, dan geïntrouweerd, over den KAVEL had bericht, — steeds een rijk loonende moeite, kunnen besparen.

Het boek van COOLSMa doorlezend vond ik toch, op p. 232 in extenso het stuk uit OUDERE TIJDEN, waarvan ik hierboven ik hierboven en ander omtant.

Het komt daar voor in verband met de LIEPDE's strijd tegen het Modernisme en bepaaldelijk in verband met zijn geschrift ERVARING OF GELUOF, dat gericht was tegen PIKSON's Gidsartikelen van 1860, waarin deze een recensie gaf op de Inleider van Prof. DOKKE, als hoogleraar te Utrecht.

Enige bladzijden verder vertelt ons dan COOLSMa, «De LIEPDE had een lang onderhoud met PIKSON, maar onder vier oogen. Gelijk er in De LIEPDE's hart groote toegenegenheid was en hief voor PIKSON als mens, zoo droeg ook deze wederzijde hem achting en sympathie toe. En ten bewijze daarvan neemt hij dan over wat omtrent De LIEPDE in OUDERE TIJDEN staat.

PIKSON's heelding van De LIEPDE staat tot die welke COOLSMa ons biedt, als een silhouet tot een portret in olieverf, en merkwaardig is tusschen die twee de overeenstemming in bejijning.

Maar daarmee houdt ook de overeenstemming op.

Want wel stemt de tweerlei beelding in de rijke verlijvendend van De LIEPDE's aanleg, en de harmonie tusschen zijn uiterlijk en innerlijk; iets wat pleit voor de juistheid der impressie bij de twee, die ieder voor zich een beelding ontwierpen. Maar waar PIKSON slechts met dien leenen trekt: «hij was rusteloos werkzaam», De LIEPDE's werk teekent, doet COOLSMa dat breed en vol uitkomen. En meer nog, terwijl PIKSON met enkele trekken De LIEPDE's neibewegte teekent, doet COOLSMa dit ook, maar bovendien en dat weer breed en vol, teekent hij in dat zielebe, weeg De LIEPDE's religieuzen.

En ook hij heeft hem gekend.

Hij, de oud-Zending, schrijft: «Het is nu bijna zestig jaar geleden, dat ik Dominé De LIEPDE voor de eerste maal ontmoette. Dat was te LEXWARDEN. Hij was daar eens in een zaal opgetreden, om er het Evangelisatiewerk te doen aanvangen, en zijne prediking was voor velen, ook voor mijn ouderlijk huis, ten zege geweest. Daardoor was er een band gelegd tusschen hem en ons. Na kwam hij voor de tweede maal daar ter plaatse, en wel om er de Vrije Evangelische Gemeente, welke er inmiddels ontstaan was, te bevestigen. Tot dien kring was ook ik toegetreden.» En dan verder: «Niet lang daarna vertrok ik naar AMSTERDAM. Daar vond ik voor de eerste dagen een vriendelijk te huis onder het gastvrij dak van de familie De LIEPDE. Gedurende mijn verblijf van eenige maanden in de hoofdstad genoot ik het voorrecht, gezet de prediking van De LIEPDE hij te wonen; ik ging vriendschappelijk om met de Evangelisten en nam deel aan de samenkomsten en werkzaamheden der Vrije Evangelische Gemeente.» En ook nog: «De tegen, gedurende de lange reeks van jaren, welke sedert dien tijd verlopen, uit zijn geschriften ontvangen en genoten, heeft aan de gehechtheid een duurzaam karakter gegeven.

Het is te verstaan, dat de heer COOLSMa reeds lang naar een levensbeschrijving van Dominé J. DE LIEPDE heeft uitgezien» en dat, toen de heer A. J. HOOGENBOM, nu het plan daartoe te hebben opgevat, het wegens lichaamszwakte niet kon uitvoeren, hij zelf in 1916 die taak op zich nam en met zijn: J. DE LIEPDE IN ZIJN ERVEN EN WERKEN GESCHETST er zich van kweet.

Het werk handelt over De LIEPDE's: AFKOMST en JEUGD, zijn werkzaamheid, na opleiding aan het Seminarie der Doopgezinden onder de professoren MULLER en KOPMANS, als predikant eerst te Woudsend en daarna te Zuthphen. Zijn «omkeer» te Zuthphen waardoor het tusschen hem en de rationalistische Gemeente aldaar en straks met heel het Doopgezind Genootschap tot een breuk kwam. AMSTERDAM NIEK WERKLOOS, waarin de oprichting van de ANONYME CHRISTELIJK-APOCAMPHESE GEMEENTE te ZUTHPHEN in 1845 en zijn arbeid voor het Christelijk onderwijs wordt verhaald. WERKZAAMHEID TE AMSTERDAM waarin o.m. van TROMM HANDE, van het Tijdschrift TIMOTHÉE, zijn verkeer met de CHRISTELIJKE VRIENDEN, van HER HEE DES VOLKS en de Stichting der Vrije EVANGELISCHE GEMEENTE verteld wordt. Dan van zijn VERBLIJF IN ENGLAND en eindelijk van zijn LAATSTE LEBENSJAREN.

Het boek is zoo ingericht, dat onderieder der verschillende Rubrieken een kortere of langere inhoudsopgave van De LIEPDE's talrijke geschriften wordt gegeven.

Aan het slot een bibliographie, en een register van personen en zaken, een register, bewerkt

door den zoon van den heer COOLSMa, Dr. COOLSMa van GRONINGEN.

MEL. S. DE LIEPDE zorgde voor een NASCHRIFT.

Onder hetgeen dit boek verhaalt van wat De LIEPDE gezegd en geschreven heeft is veel wat wij, CALVINISTEN, niet kunnen toestemmen. Ik denk hier aan zijn leer over den Doop en over de algemeene verzoening, aan zijn meening omtrent onzen Catechismus en zijn aanprijzing van de ethisch-ritische methode tot kerkerhetel.

Maar ook is er veel in waardoor wij ons aan hem verwant gevoelen, en hier denk ik aan zijn leer omtrent en zijn liefde tot den persoon van CHRISTUS, aan zijn beschouwing omtrent de vrijheid der Kerk van den Staat, aan zijn bevoorlenden van het Christelijk onderwijs, en zoo daarmee, als met andere middelen, van het heil der volken.

COOLSMa's met groote kennis van den mensch en zijn werk, pietetvol geschreven boek, verdient dan ook onder ons ter herinnering aan de kennismaking met een «Voortrekkert» te worden gelezen.

Uit de Pers.

In de Rotterdamse Kerkbode schrijft Dr. Landwehr over «een nieuwen Bijbel». Wat hij daarmee bedoelt kan het best uit den inhoud van zijn artikel blijken.

Alle dingen geschieden tegenwoordig met zekeren haast. De ideeën ontwikkelen zich ook met. Of dat een gevolg is van den ontroeren tijd, waarin wij leven, laten wij nu eens buiten bespreking; het is niet onwaarschijnlijk dat de verbeelden tijd daarop zijn invloed laat gelden.

Wij zouden dit met tal van voorbeelden kunnen duidelijk maken, maar voor elmaal slechts één sprekend voorbeeld. Ieder, die mededeelt, wist wel al stude jaren, hoe de Modernen over den Bijbel dachten. Zij beschouwden dien Bijbel als een menscheijk geschrift, waarin beelden stonden van meer of mindere waarde, maar — men verwierp toch den Bijbel niet. Men wilde dien ouden Bijbel nog wel behouden, al was men het dan ook met de daarin verkondigde leer niet eens.

Van een *Woord Gods* wilde men niet weten, maar als een woord van eerbiedwaardige menschen hield men den Bijbel nog altoos hoog. Het Modernisme liet den Bijbel op den kamel en in de getuinen. In de scholen behoorde de Bijbel niet te wezen, maar anders — alle respect voor den Bijbel!

Die dagen gaan voorbij.

In de bladen kon men deze dagen het volgende lezen:

«In de «Westfrische Kerkbode» mengt ook Dr. H. Bakke, de bekende schrijver van het Bouquetje Dogmatiek, het Nieuwe Testament voor leeken leesbaar gemaakt enz. zich in de bespreking over de eischen, die de nieuwe tijd aan de kerk stelt. Hij acht een onoverkomelijk bewaar tot toetreding van de intellectuelen en ontwikkelde arbeiders velen in het vasthouden aan den Bijbel als middelpunt van de geloofsprediking.

Hij bejijnt zijn instemming met hetgeen onlangs Prof. Bruningh in zijn rede over de moderne godsdienstprediking en de theologie heeft verklaard, n. l. dat «de Bijbelsche geschriften in hun geheel en als geheel — de Nieuwe-Testamentische zo goed als de Oud-Testamentische, ja in menig opzichte nog sterker dan deze — een bepaald bijzonder type van godsdienst vertegenwoordigen, dat wezenlijk niet — niet zonder sterke correctie althans — kan gelden als het aangewezen type van godsdienst voor onzen tijd».

«Ik heb reeds vaak gedacht», verklaart Dr. Bakke, «wat Prof. Bruningh hier uitbrekt. Ik zal zeggen, waarom ik zoo dacht. Het Nieuwe Testament beschouwt den tijd waarin het geschreven is, als «einde van den wereldtijd». De tijd raakt ten einde. Alles wat nog gebeurt, is maar tijdelijk. Spoedig wordt alles verwoest. En de menschevorden God, Jesus genaamd, komt om ons als rechter te oordeelen en te redden. Deze grondideeën hebben Nieuw-Testamentische geschriften doorgetrokken als neolietum en idee. Ge kunt bijna geen bladzijde lezen, of ge stuit er op en moet (zoals Prof. Bruningh zegt) uwe «correctie» aanbrengen. Niet alleen bij de ongeniebare en vaak zonderlinge rabbiistische redeneeringen van een Paulus. Maar ook zelfs bij de meest eenvoudige en populaire gelijkenissen van Jerna».

De schrijver besluit met te zeggen: «Onder het bewerken van mijn leekentestament heb ik steeds dieper gevoeld: Neen, dat boek als geheel staat o zoo ver van ons af. Ik werd steeds losser van het Nieuwe Testament als zodanig. Onze Godsdienst is een andere dan dat «Christendom». Wij hebben m. e. godsdienst die nog geen naam heeft. En wij zijn eigenlijke aanhangers van een toekomstigen Bijbel, die alleen nog maar in onze verbeelding bestaat. Hij zal brokstukken bevatten ook van de andere heilige geschriften der menscheheid. Onze godsdienstype is een ander (nu Prof. Bruningh zegt) als dat van den thans bestaanden Bijbel. En niet voor de kerk (of al als dit nog te ver al ligt),... niet voor de vijnigste richting der duidelijk zal hebben uitgesproken, zal te de groote scharen van ontwikkelde zoogenoemd-ongeloovige heeren en arbeiders tot zich trekken. Als bij instinkt voelen die menschen: Neen, van die kerk-met-r-Bijbel, en zelfs van die vijnigste, ook al met dien Bijbel!... daar zijn we bang voor. Dat alles samen vertegenwoordigt iets, dat niet meer van ons idee is...

Zoo hebben wij dus een nieuwen Bijbel te wachten. De oude heeft afgedaan.

Wie ernstig de moderne richting bestudeerd heeft, verwondert zich daarover niet.

Daarom moest het komen.

Als een oude Bijbel maar een geschrift van menschen is, die in hun tijd wel verdiensten hadden, maar die den nieuweren tijd niet getuend hebben en dus onmogelijk voor onzen tijd konden schrijven, dan is het volkomen knackwint, dat men dien ouden Bijbel thans op zij legt en niet meer voor de goe-gemeente nog dien schijn aanneemt, dat men aan dien Bijbel vasthoudt.

Dan is het veel beter een Bijbel op te stellen voor dezen tijd, naar ons behoort.

En dan moeten mannen, die zoo oordeelen, er maar een leveren.

Laten de Ethischen nu zich eens de oogen uitspreken!

«Jaar komt nu, wat al voor jaren voorspeld is. Dat hebben onze voormannen al voor dertig en voor veertig jaren voorspeld.

Dat hebben zij gezien en zij hebben goed gezien.

Wie het goddelijk karakter der Schrift loslaat, is verloren.

Of het niet-godsdienstig of half-godsdienstig is, hij bedenke, dat de grond onder zijn voeten weg is. O, wat heeft de gemeente des Heeren een ontzettende taak, om te roepen tot de Wet en de Getuigenis.

Dit dit ideaal beoogen, mogen het goed bedoelen (wij zullen het nu maar zoo uitdrukken), maar wij vrezen, dat die nieuwe Bijbel al binnen enkele weken op de boekenstalletjes op onze markten zal liggen, gelijk nu nog zoo menig product van de moderne wijsheid daar altoos te koop ligt voor 8 of 10 cent, zonder dat er iemand een hand naar uitsteekt.

Ja, zeggen de Modernen, dat komt, omdat de menschen niet wijzer zijn.

Men kan het ook omkeeren en zeggen: dat is een bewijs, dat de menschen nog niet zoo wijzer zijn.

Tot de Wet en tot de Getuigenis. Als zij niet spreken naar dit Woord, het zal zijn, dat zij geen dageraad zal hebben.

Er is metterdaad reden om op zulke verschijnselen de aandacht te vestigen.

Ook in onze eigen kringen worden stemmen beluisterd, die van een verzuwaking van den eerbied voor het gezag der Heilige Schrift gewagen.

Niet alleen oordeelt men, dat wat Paulus gezegd heeft «ouderwetsch» is en voor desen tijd niet meer geldt, maar zelfs aan het gezag van Christus' woord gaat men toornen. Want ook hij was maar een «kind van Zijn tijd».

Waarom dit streven leidt, toont Dr. Landwehr op uitnemende wijze aan.

Officiële Berichten.

ZEGELWET.

De Zegelwet 1917 plaatste de kerken voor de kwestie, in hoeverre kerkelijke stukken aan het archeologisch onderzoek zijn. De vraag rees: «of de Zegelwet toepasselijk is op bewaaringen van tractaten, tekeningen van penningen en dergelijken. Art. 23, 2o der wet bepaalt dat aan het regerecht onderwerpen zijn «de aan belanghebbenden uitgereikt wordende minuten, afschriften of uittreksels van beschikkingen van collegien, commissien en ambtenaren behoorende tot het bestuur van den staat, van provincien, gemeenten, waterschappen, en andere door het openbaar ingestelde zedelijke lichamen en instellingen, waarbij een benoeming plaats heeft, een verhooging van bezoldiging gegeven of een gunst verleend wordt». Hieronder vallen dus de kerken niet. Zoo men echter van oordeel is dat aan de kerken niet een publiekrechtelijk, maar een privaatrechtelijk karakter moet worden toegekend, dan zou op de betreffende kwestie betrekking hebben Art. 1637 j B.W., «welk bepaalt dat alle acten en geschriften betreffende het aangaan, wijzigen, of eindigen van arbeids-overeenkomsten vrij zijn van zegel».

Tenelnde eene officiële uitlegging te verkrijgen, wendden Deputaten van de Gereformeerde kerken voor de Correspondentie met de Hooge Overheid zich tot den Minister van Financiën. Op het betreffend schrijven ontvingen Deputaten van den Ontvanger der Registratie no. 2 en der Domeinen te 's-Gravenhage het volgende antwoord:

's-Gravenhage, 21 Maart '18.

Aan H. H. Deputaten der Geref. Kerken voor de Correspondentie met de H. Overheid.

In opdracht van den Minister van Financiën bij brief van 15den deser No. 64, heb ik de eer U — in antwoord op Uw brief van 2 Maart i. l. — te berichten, dat de stukken in dat schrijven bedoeld, vrij van zegel zijn.

Art. 25, No. 1 der Zegelwet 1917 is daarop niet toepasselijk en ook zijn in verband met de bij art. 32 lid 2 gehandhaafde vrijstelling van art. 1637 j Burg. Wetb. niet zegelplichtig op grond van art. 23 No. 12 der Zegelwet.

w.g. Ontvanger der Registratie en Domeinen te 's-Gravenhage,

JOLLES.

Een tweede vraag rees met betrekking tot de Zegelwet:

«Of de Zegelwet ook toepasselijk is op het storten van collecten».

Het is het gevoelen van Deputaten, dat de wet op deze collecten niet van toepassing is. Art. 34 onder 1a onderwerpt aan een wetrecht van vijf cent:

«Kwitanten voor geldsommen en andere eenzijdig opgemaakte stukken, waarbij de ontvangst of overneming van gelden wordt erkend of vermeld door of vanwege den schuldeijner».

Uit missives van 25 Augustus 1917 No. 105 en 29 Augustus 1917, No. 152 van het Ministerie van Financiën blijkt dat de berichten van ontvangst van *verrekenlijke* contributien onder Art. 34 ia vallen, doch niet dergelijke berichten van ontvangst van gelden wegens *vrijwillige* bijdragen gericht aan de gever of aan hen, die eene collecte hielden. Kiest men hiervoor niet den vorm van bericht, doch van erkenning, dan is een formaatsgetal van tenminste 50 cent verschuldigd.

Hieruit blijkt dat op bedoelde collecten het zegelrecht geen betrekking heeft, mits men den door het Departement van Financiën aangegeven vorm van ontvangst gebruikt.

Deputaten zijn van oordeel, dat de kerken gedekt zijn wanneer zij een berichtvorm zouden gebruiken van den volgende inhoud:

«Wij berichten hierna de ontvangst van f. . . . collectegelden».

De Deputaten der Gereformeerde kerken voor de Correspondentie met de H. Overheid.

H. BOUWMAN, Secretaris.

Aan de Gereformeerde kerken in Nederland.

Aan de Gereformeerde Kerken in Nederland wordt door Deputaten voor Correspondentie met de Hooge Overheid bekend gemaakt, dat sinds de laatste opgave op de lijst der kerken voornemd voor de eerste maal is geplaatst:

onder nummer 920 de *Gereformde Kerk te Oude- en Nieuw-Bilddijk*, onder St. Anna Parochie, prov. Friesland.

Namens Deputaten voornemd:

H. BOUWMAN.

Kampen, 30 Maart 1918.

Prov. Studiefonds in N.-Holland.

Deputaten der Partic. Synode van Noord-Holland voor bovengemeld fonds roepen door deren jongelingen op, in deze provincie woonachtig en behoorende tot een der Gereformeerde Kerken, ten einde te staan naar eene uitkeering uit de kas van meergenoemd fonds ter tegemoetkoming in de kosten hunner opleiding voor den Dienat des Woords.

Een vergelijkend onderzoek van hen die zich aanmelden, zal D.V. plaats hebben op Dinsdag 21 Mei a.s., des v.m. te 11 ure, in de Kerknaadkamer Kerkstraat 109 te Amsterdam, terwijl de aangifte dient te geschieden bij den tweeden ondergeteekende, Stationsstraat 49 te Zaandam, vóór of op den 15den Mei.

Hierbij wordt belanghebbenden medegedeeld, dat door den sollicitant de volgende stukken moeten worden overgelegd (volgens art. 7 der regeling):

1. een getuigenis van den Kerkraad zijner woonplaats, dat hij tot eene der Geref. Kerken in N.-Holland behoort, goede hope geeft naar het oordeel des Kerkraads voor den dienst des woords en ondersteuning van noode heeft tot voortzetting der studie;

2. een voldoende bewijs, waaruit blijkt, dat hij den leeftijd van 17 jaar nog niet heeft bereikt, tenzij in bijzondere gevallen deputaten ten dezen aanzien een uitzondering toelaten;

3. een bewijs van een Commissie of van een bevoegd persoon, dat hij bijzonder verstandelijken aanleg heeft voor de studie;

4. een getuigschrift van een bevoegd geneesheer, dat hij een goede gezondheid geniet.

Namens Deputaten:

W. F. A. WISCKEL, Voorz.

J. A. DE VRIES, Secr.

Amsterdam, 5 April 1918.

VELDPREDIKING.

Vervulde Velddiensten in de maanden Januari, Februari en Maart 1918.

Te Tilburg en Omgeving:

6 Jan. Dr. K. v. d. Beek, van IJlst.

20 » Dr. J. Rietberg, van Bunschoten.

27 » Dr. D. J. Couvée, van Ridderkerk.

3 Febr. Dr. F. W. Geerds, van Scharnegoukum.

24 » Dr. H. Hangelbroek, van Wirdum.

3 » Dr. H. W. Felderhof, van Rossum.

burg te 's-Graveland Capelle.

3 Maart Dr. G. van Setten, van Bergambacht.

10 » Dr. J. Kroeskamp, van Utrecht.

24 » Dr. B. Knoppers, van Almelo.

Te Roosendaal:

6 Jan. Dr. W. Verhoef, van Zeist.

20 » Dr. H. Mulder, van Amsterdam.

27 » Cand. J. Vlascher, van Amsterdam.

10 Febr. Dr. G. Dijkstra, van Lioessens.

17 » Dr. J. A. Verhoof, van Reeuwijk.

17 Maart Dr. A. L. Ruy, van Dinteloord.

24 » Dr. J. Kroeskamp, van Utrecht.

Te 's-Gravenhage en Omgeving:

20 Jan. Cand. Hoek, van Schiedam.

27 » Cand. Beck, van 's-Hage.

3 Febr. Dr. H. W. Felderhof, van Rossumburg.

24 » Cand. Bakker, van Amsterdam.

3 Maart Dr. W. J. Goedbloed, van Maarsse.

17 » Dr. W. H. G. v. Hedingen, van Augustinusga.

24 » Dr. A. Taal, van Hoogvliet.

Te Sprang:

10 Febr. Dr. R